

пам'ять і може миттєво виконувати подумки складні арифметичні розрахунки. Покинувши на деякий час звичну для нього клініку і подорожуючи з братом країною, він виявляється абсолютно нездатним пристосуватися до нових умов і знову повертається в клініку, яка стала йому домівкою.

Фільм бельгійського режисера Жако Ван Дормеля «День восьмий» (призер Каннського кінофестивалю 1996 року) – історія неординарної дружби двох героїв, один з яких страждає на хворобу Дауна. Типовий «білий комірець» Харрі, у виконанні французького актора Данієля Отоя, переживає складну життєву смугу: дружина покинула його й забрала дітей, робота останнім часом втомлює. Ці проблеми «критичного» віку мало не призводять Харрі до автокатастрофи, але в результаті він знайомиться з Жоржем, який утік із психіатричної клініки. Так починається ця кіноновела, в якій саме «дефектний» Жорж допомагає «нормальному» Харрі здобути колишню впевненість у своїх силах і подолати цілу низку психологічних комплексів. Роль Жоржа грає непрофесійний актор Паскаль Дюк'єнн, який сам страждає на хворобу Дауна. Показово, що хвороба Дауна, виявляючись у сфері психіки порушенням інтелекту, у той же час інколи не відбивається на творчих здібностях. Саме Паскаль Дюк'єнн втілює в образі Жоржа самого себе і при цьому працює як геніальний актор. Особливості конкретно-образного мислення, емоційних реакцій, динаміка суджень і вчинків, мова і моторика взагалі чудово демонструють розумову відсталість, пов'язану з хромосомною аномалією. З іншого боку, пластичність і природність гри дають несподівано рельєфне, яскраве уявлення про хворобу Дауна як патології інтелекту, руйнуючи уявлення про таких хворих як про марних членів соціуму. І в цьому, крім навчального, важливий і моральний, виховний аспект фільму.

Отже, використання відеоматеріалу з художніх і документальних фільмів дає можливість підвищити позитивну мотивацію до вивчення дисципліни, рівень підготовки і знань здобувачів освіти, зробити навчальний процес більш цікавим та пізнавальним, поглибити й розширити вивчення теоретичного матеріалу.

Список використаної літератури

1. Авдошенко Н. В. Використання відеоматеріалів під час викладання лекційного матеріалу / Н. В. Авдошенко // Медсестринство. – 2013. – № 4. – С.44-47.
2. Баранова І. В. Мотивація до навчання – запорука ефективності сучасної медичної освіти / І. В. Баранова, І. А. Ільюк, К. П. Постовітенко // Медична освіта. – 2019. – № 2. – С.55-60.
3. Беш Л. В. Сучасні можливості підвищення мотивації студентів до навчання /Л. В. Беш, Б. Я. Дмитришин, О. М. Беш, О. І. Яскевич, О. І. Мацюра // Львівський клінічний вісник. – 2017. – №1 (17). – С.60-64.
4. Войцеховська О. В. Проблема формування навчально-професійної мотивації студентів вищого навчального закладу / О. В. Войцеховська // Молодий вчений. – 2018. – № 2 (1). – С.63-66.
5. Кочарян О. С. Структура мотивації навчальної діяльності студентів: навч. посіб. / О. С. Кочарян, Є. В. Фролова, В.М. Павленко // Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського. Харк. авіац. ін.-т, 2011. – 40 с.
6. Трегуб С. Є. Забезпечення мотивації майбутніх лікарів до ефективної професійно орієнтованої комунікації засобами педагогічної взаємодії /С. Є. Трегуб // Science Review. – 2018. – № 5 (12), Vol.1. – С.70-73.

ІДЕЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ МУЛЬТИМОДАЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Жовнір М.М., Лещенко Т.О.

Полтавський державний медичний університет

У праці описано доцільність і нагальність освітніх трансформацій; представлено і проаналізовано ідеї та способи реалізації принципу мультимодальності в навчальному процесі під час формування соціокультурної компетенції іноземних здобувачів вищої медичної освіти.

Ключові слова: мультимодальність, мультимодальний підхід, мультимодальний дидактичний текст, іноземний здобувач освіти.

The paper describes the expediency and urgency of educational transformations, presents and analyzes ideas and methods of implementing the principle of multimodality in the educational process during the formation of sociocultural competence of foreign students.

Keywords: multimodality, multimodal approach, multimodal didactic text, foreign student of education.

Помітні зрушення в українській освіті й високий рівень безперервної трансформації сучасної педагогічної науки спрямовано передовсім на пошук новітніх продуктивних способів актуалізації внутрішнього особистісного потенціалу, раніше опанованих знань, умінь і навичок кожного здобувача освіти. Навіть без скрупульозного аналізу стану, історії й перспектив подальшого поступу і світової, і вітчизняної лінгводидактики, які нині стали своєрідним симбіозом традиційної освітньої навчальної парадигми й передових інформаційно-комунікаційних технологій, прослідковуємо спрямування її провідних векторів на всебічний розвиток студента, виявлення природних здібностей і пріоритетів кожного, моніторинг їхньої готовності й бажання до активної навчально-пізнавальної діяльності, розширення простору реалізації їхнього творчого потенціалу й креативності під час навчання. Не останню роль у новочасному освітньому просторі відіграє створення максимально сприятливих умов для досягнення окреслених здобувачами освіти власних життєвих орієнтирів і фахових надзавдань.

Лінгводидактика – це одне з небагатьох відгалужень педагогіки, яке дозволяє знайти практичне застосування досягнень інших суміжних наук, зокрібно лінгвістики, філології, соціології, психології, культурології, інформатики тощо і вдало інтегрувати їх у процес формування вторинної мовної особистості. Розвиток цифрових технологій, розширення технічних можливостей і засобів створення навчального контенту, підвищення якості мультимедійної та образотворчої наочності, розширення способів демонстрації, поширення й упровадження електронних освітніх ресурсів у навчальний процес – усе це розширює можливості викладачів і сприяє оптимізації навчально-

виховного процесу загалом.

Сучасні лінгвопедагоги невтомно експериментують із засобами і традиційним алгоритмом трансляції навчальної інформації, удаючись до міксування інноваційних дидактичних методів, принципів і прийомів із найновішими здобутками лінгвістики й методики; адаптуються до внутрішніх і зовнішніх змін здобувачів освіти, їхніх нагальних потреб і життєвих цілей; адекватно і швидко реагують на мінливі освітні реалії. На думку дослідників, «Сьогодні у сфері освіти завданням кожного викладача є вчасно реагувати на зміни тенденцій у суспільстві» [3, с. 520].

Натепер можна фіксувати наявність значної кількості вітчизняних і зарубіжних наукових розвідок, в яких прямо чи опосередковано описано й проаналізовано мультимодальну інтерактивну діяльність (І. Білюк, Н. Град, Ю. Зацний, В. Зірка, М. Карп, Л. Кияк-Редькович, Н. Коломієць, Г. Костенко, Г. Кресс, Т. Крутько, Л. Макарук, О. Сорокін, М. Шукало та ін.).

Ідеї мовознавчого аналізу мультимодальних текстів / дискурсів екстрапольовано в площину лінгводидактики. Дидактичний потенціал мультимодальних текстів розглянуто в дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців (Л. Байдак, Н. Волинець, З. Батринчук, О. Бешлей, І. Григоренко, М. Коздра, О. Кречотень, М. Кузнецова, Т. Кравчинська, М. Скрипник, М. Шибєко, A. Ferrari, R. Hobbs, A. Serafini, L. Shanahan та ін.).

Таке поживлення наукового інтересу до мультимодальної лінгвістики й помітна екстраполяція частково напрацьованої науково-методичної бази, термінології й інструментарію переконують у нагальності та своєчасності подальших напрацювань. У цій праці ми апелюємо до принципу мультимодальності, зокрема до його реалізації під час роботи з іноземними здобувачами освіти, які в Україні опановують медичний фах.

Мета дослідження – з'ясувати й описати основні способи реалізації принципу мультимодальності в навчальному процесі під час формування соціокультурної компетенції іноземних здобувачів освіти в медичному закладі вищої освіти.

Формування в іноземних здобувачів освіти соціокультурної компетенції характеризується використанням нових лінгводидактичних засобів і умов навчання, що сприяє употужненню й розширенню методичної бази, детальному теоретичному опису й виваженому обґрунтуванню новітніх способів організації навчально-пізнавальної діяльності, сформованої під впливом реалій сьогодення. Дослідники переконані, що «Активне й умотивоване використання дидактичних мультимодальних текстів сприяє підвищенню ефективності засвоєння української мови і вітчизняними, й іноземними здобувачами освіти» [3, с. 520]. Впливає залучення мультимодальної продукції й на рівень студентської мотивації до навчання: «Використання мультимодальних об'єктів як автентичних матеріалів під час практичних занять викликає інтерес, спонукає до спілкування» [2, с. 60].

Об'єднавши елементи принципу наочності навчання як одного зі стрижневих загалом і базового для принципу мультимодальності, досягнення цифрової сфери, інформаційно-комунікаційних технологій під час вивчення української мови як іноземної задля створення оновленого навчального контенту, компоненти змішаного навчання й дидактичні мультимодальні тексти, стає можливою реалізація принципу мультимодальності в мовній освіті [3-8]. У ньому вбачаємо такий спосіб організації навчально-пізнавальної діяльності, за допомогою якого відбувається одночасна активізація кількох каналів сприйняття інформації.

Принцип мультимодальності передбачає вплив інформаційних матеріалів одночасно на різні модальності сприйняття, оскільки одночасно кілька каналів сприйняття беруть участь у сприйманні й пізнанні. Залучені також візуалізаційні засоби, мова, зображення, звуки, рухи, що передаються цими каналами. Доповнюють комплекс нові за структурою навчальні тексти, головне завдання яких – трансляція широкого масиву навчального матеріалу в доступній для сприйняття і швидкого запам'ятовування формі. У них візуальні концепти як продукт інтерпретації ідей чи фактів стимулюють здатність актуалізувати закодовані смисли без відволікання на інформаційний шум.

Особливу роль у формуванні соціокультурної компетенції іноземних студентів виконують лінгводидактичні засоби і способи організації навчання, які враховують етапи навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, психологічні особливості цільової аудиторії, форму навчання (офлайн / онлайн, змішане, дистанційне).

Під час і аудиторної, і віддаленої роботи зі студентами-іноземцями, які вивчають українську мову, зразки мультимодальних дидактичних текстів транслюємо в привабливому і зручному форматі з відображенням на них основних теоретичних аспектів вивчуваного матеріалу з опертям на компоненти, що містять соціокультурні елементи й апелюють до ментальних конструктів когнітивного механізму мислення [5-8].

Сучасні цифрові технології дозволяють авторам навчальних посібників і підручників творчо організувати простір, перемижуючи теоретичний матеріал і тематичні практичні завдання із вправами, які містять соціокультурні візуальні й аудіальні фрагменти, зосібна факти з історії української держави, персоналії, її символи, культурні реалії, ментальні й поведінкові стереотипи. Усе це сприяє формуванню соціокультурної компетенції як провідної в становленні вторинної мовної особистості.

Приміром, поєднати медичну тематику з культурно зорієнтованою видається доцільним із залученням традиційних рубрик, представлених під час вивчування передбачених програмою тем. Так, одна із таких – «Це цікаво знати!» демонструє фрагменти української історії / культури / релігії, органічно вплетені в основний тематичний інформаційний пласт.

Це цікаво знати!

До прикладу подаємо завдання, ілюстрації якого містять традиційний елемент українського національного вбрання і культурний символ України – вишиванку. Роботу з акцентом на темі «З'ясування характеру і тривалості зубного болю» доцільно доповнити сетом запитань про вишиванку, вкрапленнями розповіді про неї, її значущості для кожного українця.

Працюйте в парах. Допишіть і розіграйте діалоги. Використовуйте малюнки 1 - 2 / Work in pairs. Complete the dialogues and act them with your partner. Use photos 1 - 2.

1

2

Організація навчального матеріалу з оперттям на мультимодальність передбачає послуговування значною кількістю мовних моделей (комунікативно-мовленнєвих блоків), покликаних допомогти іноземним студентам організувати і втілити власне повідомлення на тему. При цьому під час планування, відбору чи формування блоків навчального матеріалу доцільно враховувати потребу іноземців демонструвати власну національну ідентичність і презентувати елементи рідної культури, що має бути реалізовано на практичних заняттях із використанням української мови.

Серед графічних знаків і матеріалів, за допомогою яких можна реалізувати мультимодальний підхід на занятті, вирізняємо графіки й таблиці, логічні схеми та реконструкції (графічні або відеореконструкції подій), графічні розповіді у вигляді складних інформаційних блоків, зображення, світлини, підписи, Logo, хмарини слів, інфографіку, ментальні карти, кросворди, презентації, інтерактивний відео- й аудіофайловий навчальний контент тощо [4-8].

Отож, одним із провідних продуктивних принципів організації навчально-пізнавальної діяльності іноземних здобувачів вищої медичної освіти під час формування соціокультурної компетенції вважаємо принцип мультимодальності, передовсім реалізований засобами інформаційно-комунікаційних технологій у поєднанні з дидактичними мультимодальними текстами.

Список використаної літератури

1. Бешлей О. Розвиток навичок візуальної грамотності студентів ЗВО через застосування мультимодальних текстів / О. Бешлей, З. Батринчук // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. – Запоріжжя : КПУ, 2021. – Вип. 77, т. 1. – С. 119 - 124.
2. Кречотень О. В. Мультимодальний підхід до роботи з автентичними ресурсами на занятті з іноземної мови [Електронний ресурс] / О. В. Кречотень, Л. І. Байдак // Інноваційна педагогіка : науковий журнал. – Херсон : Гельветика, 2020. – Вип. 20, т. 2. – С. 56-62.
3. Лещенко Т. О. Переваги використання мультимодального дидактичного тексту як засобу навчання (вивчення української мови як іноземної) / Т. Лещенко, М. Жовнір, В. Юфименко // Proceedings of the XX International Scientific and Practical Conference «Problems of science and practice, tasks and ways to solve them», May 24–27, 2022, Warsaw, Poland. – 2022. – P. 520-525.
4. Лещенко Т. О. Multimodal Text: the Essence, Practical Value and Didactic Potential / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір // Закарпатські філологічні студії. – 2022. – Вип. 25, т. 1. – С. 31-36.
5. Лещенко Т. О. Навчальний текст як мультимодальний лінгвовізуальний феномен: цілісність, зв'язність, інформативність / Т. О. Лещенко, М. М. Жовнір, В. Г. Юфименко // Інноваційна педагогіка. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 47, т. 1. – С. 185-190.
6. Лещенко Т. Ціннісний компонент навчального мультимодального тексту: національні цінності / Т. Лещенко, М. Жовнір, О. Шевченко // Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка». – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – № 16 (48). – С. 135-142.
7. Лещенко Т. Мультимодальний дидактичний текст як засіб формування соціокультурної компетентності іноземних здобувачів освіти / Т. Лещенко, М. Жовнір // Дидакал : часопис : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. «Реформування вищої освіти в контексті забезпечення сталого розвитку суспільства», 15–16 листопада 2022 р. / Кафедра загальної педагогіки та андрагогіки ПНПУ імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2022. – № 23. – С. 89-93.
8. Zhovnir M. Visual Language of Multimodal Text: Pragmatics of color (on the Material of the Covers of World Publications, Dedicated to the Russian-Ukrainian War) / M. Zhovnir, T. Leshchenko // Alfred Nobel University Journal of Philology. Series «Philology». Special Issue «Multimodality. Intermediality: Discoutse, Communication, Text». – 2023. – Issue 2 (26/2). – P. 108-126.